

OBSAH

KNIHA ŠESTNÁCTÁ

Král Vladislav II. 1471—1500

Článek 1.

Volení a korunování Vladislava II. 1471 březen—září 17

Rozhled časový. Čelné osoby v Čechách té doby. Uzavření přípravná. Kandidáti českého trůnu. Saský kníže Albrecht u Lokte. Král Matyáš a rok v Německém Brodě; sněm svatojirský v Praze. Psaní legáta Rudolfa. Ctibor z Cimburka i Dobeslav Lubelčík, jednatelé polští. Sněm veliký na Kutné Hoře: volení krále Vladislava II. Scény v Jihlavě. Albrecht Saský na Kolíně. Poslové čeští v Krakově a kapitulace Vladislava II. Biskup Tas na dvoře polském. Sněm říšský v Řezně. Králova přísaha na hranicích a příjezd do Prahy; korunování. Výjezd do Kutné Hory.

Článek 2.

Nerozhodné boje a vyjednávání mezi králi. 1471—1475 43

Nezdárný pokus o svržení Matyáše s trůnu. Nový papež Sixtus IV. Sněmy české a kníže Viktorin. Nesnáze katolického duchovenstva v Čechách. Synové krále Jiřího na Kladsku a jejich odřeknutí se kalicha. Nový legát papežský v Uhřích a v Polsku; příměří budínské a sjezd v Německém Brodě. Kníže Viktorin vykoupil se postoupením města Kolína Matyášovi; Vilém z Pernštejna. Sjezd v Nise a první sněm v Benešově. Vlastenecký duch národu a chování se k němu obou králů. Sjezd v Opavě jalový. Císařovy úklady proti Matyášovi a zahraniční poměry české. Dvě sobě odporne smlouvy a druhý sněm benešovský. Král Matyáš u Hradiště a sjezd na Polné. Veliká válečná výprava ve Slezsku. Arnošt Saský a páni čeští co prostředníci. Osobní králův sjezd a snešení vratislavské. Král Matyáš ve Vratislavi. Matyáš zamítá narovnání navrhované sněmy pražským i brněnským.

Článek 3.

Roztržení koruny české. 1475—1479 82

Kleslost moci české a její příčiny. Král Matyáš v boji proti Turkům. Bouře v městech českých. Rakouské rozbroje. Ženění se králů. Smlouva Vladislavova s císařem. Sněm český o stře-

dopostí. Král Vladislav ve Vídni. Smlouva broumovská. Racek Kocovský a obležení Horažďovic. Bohuslav ze Švamberka jat. Smlouva brněnská od Matyáše zavržena. Porážka u Plzně. Vzbouření a sněm podobojích v Praze o sv. Vavřinci. Kolo-kvium s bratřími českými. Roztržení koruny české skrze smlouvu budínskou a sjezd olomoucký.

Článek 4.

Čechy na nejnižším stupni. Ukončení starých, počátky nových rozbrojů. 1479—1485 121

Nový obsah a směr dějin českých. Památný sněm svatováclavský 1479 a nové postavení stran. Vzmáhání se pútek náboženských a králova při nich energie: kněz Michal Polák. Jan Filipec, biskup varadínský. Pútky s Rakušany. Urovnání s knížaty saskými v Mostu. Biskup Augustin Lucián v Čechách. Sněmování podobojích v Lounech, Hradci Králové, Nymburce a Slaném. Rokování výboru 20 osob. Mor a krvavá bouře v Praze. Král na sněmu v Čáslavi a Kutné Hoře. Porady podobojích v Praze. Papežovo marné usilování. Nový sněm kutnohorský o Hromnicích r. 1484. Návrat králův do Prahy. Obrat věcí k lepšímu. Zápis obojí strany k pokoji na 32 let. Konečný pokoj náboženský na památném sjezdu kutnohorském r. 1485. a ukončení sporu mezi stavy panským a rytířským.

Článek 5.

Porobení lidu selského. Smrt krále Matyáše. 1485—1490 . 158

Pravidelný stav země; soud zemský a páni Šlikové. Volení Maxmiliána na království římské; sjezd králů Matyáše i Vladislava v Jihlavě. Nález 14. března 1487 o porobě lidu selského. Poměry církevní: nová sekta, poslušenství v Římě, biskup Augustin, Jednota bratří českých a vypovězení jich do Multan. Král Matyáš a syn jeho Jan Korvín; knížata minsterberští a Jan Zahaňský; bitva u Thomaswalde; dravčí smlouvy. Rozpřátelení se Vladislava s Matyášem a obrat politiky české. Matyášova churavost a smrt.

Článek 6.

Vladislav, král v Uhřích. 1490—1494 185

Čekatelé uherského trůnu a Vladislavova činnost. Volební sněm uherský a prohlášení Vladislava. Návrat zemí koruny české. Vladislavova jízda do Uher, kapitulace, způsob panování a korunování. Maxmilián i Jan Albrecht v Uhřích proti němu. Levláři a sněm v Benešově. Vladaři čeští a páni moravští. Ochota pánů ke králi a zvýšení jejich moci. Dvojí výprava proti Janu Albrechtovi a mír prešpurský. Čechy provincie. Výprava proti Turkům. Oklamání královny Beatrix. Konec

roty černé Jednání a konec o levlářích. Ustoupení Jana Filipce do kláštera i jednání o Bohuslava z Lobkovic. Smrt knížete Hynka Minsterberského a krále Kazimíra Polského. Václav Vlček a císař Fridrich. Poslání pana Roupovského. Soudní nálezy o svobodě pánů a vládyk. Král Vladislav a nespokojení páni uherští. Nezdařilý pokus uvésti podobojí v poslušenství stolice papežské. Bohuslav z Lobkovic a Viktorin Kornelius ze Všehrd. Policejní řád zemský.

Článek 7.

Vrchprávní šlechty. 1494—1500 218

Vítězství šlechty a převaha ducha i výtečníci její. Žádosti a záповěď sjezdů krajských. Sjezd králů v Levoči. Bouře na Kutné Hoře. Poděbrady postoupeny králi. Vedení desk zemských. Rozdvojení Jednoty bratří českých. Nové bouře kutnohorské a potrestání jejich. Dalibor z Kozojed. Králův příjezd do země a zůstání valného sněmu r. 1497. Nařízení o židech a soud nad pány Šliky. Petr z Rosenberka, nejvyšší hejtman zemský. Nepokoje ve stavu městském. Smlouva o hrad Riesenberk. Nevole mezi pány českými a moravskými. Svobody slezáků. Petr z Rosenberka odřiká se úřadu svého. Přípravy ke zřízení zemskému. Zůstání přešpurské. Vydání Vladislavova zřízení zemského.

KNIHA SEDMNÁCTÁ

Kralování Vladislava II. 1500—1516

Článek 1.

První odsudek stavu městského. 1500—1502 263

Rozjařený stav věcí a Vladislavova slabost. Snahy šlechtické a důležitost odporu stavu městského. Jednota téhož stavu a osvědčení se na sněmu sv. Jeronyma; důtky královny proto a odpověď měst. Registrování archivu zemského a sněmy jalové. Král zamýšlí válku s Turky. Smrt Jana Albrechta, krále polského, propůjčení knížetství Hlohova i Opavy, prodej Kladska. Veliká rozepře mezi stavy a Viktorin ze Všehrd. Obsah žalob a odporů obapolných. Příjezd krále Vladislava do Čech a jednání na sněmu dne 21. února 1502. Nový marný pokus o smíření podobojích s církví římskou. Daň z hlavy na válku proti Turkům a popis obyvatelstva českého. Král vynáší rozsudek svůj mezi stavy a bere jej nazpět. Rozjaření a vzrůstání se stavu městského. Nové pokusy o smíření a konečný rozstrk.

Článek 2.

Potržky náboženské i manské. 1502—1506 292

Pokoj bezděčný i rejtarstva. Králova svatba. Válka s Turky. Noví úředníci zemští a Albrecht z Kolovrat. Výtržnosti pánů Šliků. Sjezd budínský, vítězství fanatismu a nové rozdvojení v zemi. Mandát proti českým bratřím a sněmy roztržité. Postavení bratří v Praze. Biskup sidonský v Čechách. Boje mezi Šliky a Loketskými. Odsudek na Šliky. Poměry manské, válka v Bavořích a slavná porážka Čechů. Zikmund, kníže polský, ve Slezsku a v Lužici. Brojení mezi stavy a Zdeněk Lev z Rožmitála. Stranné zápisy v Moravě i v Čechách. Jiřík Všerubský z Gutštejna. Vojna loketská i zprostředkování Pražanů; uspokojení Všerubského; sněmovní nález o porovnání Šliků s many a měšťany loketskými. Utrpení a smrt biskupa sidonského.

Článek 3.

Dědic královský a druhý odsudek měst. 1506—1509 320

Stav věcí uherských a záměry strany zápolské. Rozbroje v Uhřích a vkládání se do nich císaře Maxmiliána. Tajné smlouvy a válka s ním. Narození královny Ludvíka i smrt královny Anny. Vyjednávání o dědičné právo Ludvíkovo v Uhřích i v Čechách. Páni z Gutštejna nepokojní; nesnáze s falckrabími. Přehmaty a rozbroje stavu městského. Rozmnožení moci kancléřovy, jeho spojení s městy a nové dekrety proti bratřím a židům. Ukřutnosti Jiříka Kopidlanského. Zápis a manifest šlechty a odpověď stavu městského. Částečné vyřízení rozepré stavovské. Půtky mezi nejvyššími úředníky. Památný sněm a smlouva svatojakubská. Králův příjezd do Prahy a korunování Ludvíka dítěte. Král co rozsudí mezi kancléřem a soudci zemskými; jeho druhý rozsudek mezi stavy; též mezi Pražany Starého i Nového města. Vzbouření proti Uhrům na Malé straně.

Článek 4.

Práva koruny české. 1509—1512 351

Záležitosti zahraniční; manové koruny české, falckrabě Ludvík a Jiří, kníže saský, přijímají léna svá v Praze. Způsob českého sněmování. Narovnání mezi Pražany a Kopidlanským. Pře bratří z Gutštejna i ztráta zámků jejich. Závazek králův o neodcizování zemí a statků královských od koruny, též o chování dítek a dědiců svých. Sněm na Kutné Hoře. Král v Moravě. Pokus o zavedení v městech královských soudů komorních. Dluhy královny a rukojmí za ně správcové zemští. Sněm svatohavelský r. 1510. Král ve Vratislavi a půtky s Uhry. Nové strany. Nové vzbuzení a ukojení sporu náboženského; universita pražská; čeští bratří. Prodloužení míru mezi stranami pod jednou a pod obojí. Rozstrk mezi stavy.

Článek 5.

Půtky stavovské a kníže Bartoloměj. 1512—1514 380

Nové vzbuzení sporů skrze města. Jan Hlavsa. Pan Lev, vrchní správce. Sněm o sv. Kateřině a smlouvy v Kladsku. Kníže Bartoloměj a Vratislavští. Marné rokování mezi stavy. Zápis stavu městského s knížetem Bartolomějem. Sjezdy po krajích, povstání Mělnických, pevnění hradu pražského. Sjezd a manifest stavu městského; řeči knížete Bartoloměje. Král Vladislav získán pro města pod výminkami. Sněm v Kolíně a obležení Skály. Nesnáze od obcí. Bouřlivé scény před králem v Tatě a v Budíně. Osobní poměry. Nové sněmování a opětný nezdar jeho.

Článek 6.

Konec kralování Vladislava II. 1514—1516 414

Působení knížete Bartoloměje a pánů Rendle i Procka; Ladislav z Boskovic. Psaní Pražanů a p. Lva ke králi polskému a odpověď tohoto. Kurucká válka v Uhřích a pomoc knížete Bartoloměje. Sjezd panský a srovnání v Kutné Hoře. Sněm sv. Marie Magdaleny. Konšelé Vilémek a Havlíček v Praze odpraveni. Český tábor u Budína. Páni čeští proti kn. Bartoloměji a Rendlovi. Císař Maxmilián a král Zikmund. Poslední sjezd budínský. Páni Kostka i Rendl v úřadech. Smrt knížete Bartoloměje. Sněm svatodušní v Praze a kníže Karel. Slavný sjezd panovníků ve Vídni a zasnoubení Ludvíka i Anny. Jalové sněmování v Čechách. Smrt krále Vladislava i poslední jeho vůle.

KNIHA OSMNÁCTÁ

Kralování Ludvíka I. 1516—1526

Článek 1.

Smlouva svatováclavská. 1516—1518 445

Další klesání svornosti a moci české. Marné sblížení a nové roztržky stran. Jednání s císařem Maxmiliánem. Vilém z Pernštejna, sjezd benešovský a porady městského stavu. Uznání císaře a krále polského za poručníky krále Ludvíka. Marné sněmování. Jindřich Bohnický. Zášťi Hynka Bočka z Kunštátu a Buriána Trčky. Výprava p. Lva proti sedlákům. Šťastné upokojení země skrze smlouvu svatováclavskou a sněm o sv. Kateřině. Sjezd na Kladsku. Neshoda o královskou sankci. Konečný součet dluhů po králi Vladislavovi.

Článek 2.

Králova nezletilost. Nové spletky a půtky. 1518—1521 467

Povšechný způsob věcí. Jednota obcí pražských. Ohled na Uhry. Kde měl král činiti přísahu. Vilém z Pernštejna ve sporu Čechů s Moravany. Poslové čeští v Budíně. Volení krále římského. Způsob správy kraje čáslavského. Spor s Uhry o příjezd králův do Čech. Nové povzbuzení nepokojů náboženských. Spor mezi stavy o berni. Páni Šlikové a groše jáchymovské. Sněmovní zápis podstrčený. Překážka příjezdu krále, mor v Čechách. Půtky mezi městy a zemany; Petr Suda a dobytí Janovic. Spor o dopomáhání práva; Albrecht Rendl †. Král Ludvík a Pražané. Soliman I. v Uhřích, ztráta Šabce i Bělehradu; pozdní pomoc česká. Vzmáhání se různic náboženských.

Článek 3.

Král Ludvík v Praze. Obnova moci královské. 1521 až 1523 499

Žádost restaurace moci královské. Páni Zdeněk Lev a Petr z Rosenberka. Nechuti mezi Čechy a Uhry. Králův příjezd do Čech. Jeho rádcové cizozemští. Neshody mezi králem a stavy. Prísaha královská. Korunování královny Marie. Způsoby královského dvoru v Čechách a nespokojenost krále Zikmunda. Svidnická obec a spor právní se Slezáky. Pamětní spis stavu městského. Poselství Jakuba Piso u krále Zikmunda. Obrat ve věcech českých. Propuštění všech úředníků zemských. Obnova moci královské. Kníže Karel Minsterberský a noví úředníci zemští. Revise zřízení zemského. Pan Lev v nemilosti; přimluy krále Zikmunda. Král na odjezdu v Kutné Hoře a v Moravě. Veliké vybírání berní v Čechách.

Článek 4.

Reakce vítězná. 1523—1525 526

Křehkost restaurace; vzímající se různice náboženské. Sněmy podobojích. Sjezd v Sedlčanech a v Novém městě za Vídní. Luter a Čechové; spor onoho s Lukášem a s Jednotou bratří českých. Havel Cahera, zrádný administrátor podobojí. Mistr Pašek, primas, a počátek reakce v Praze. Vliv uherský v Čechách a kancléř Ladislav Salkan. Sněm svatomarkétský. Tři náčelníci reakce a veliké pohnutí v Praze. Paškovo vítězství a nestatečnost knížete Karla. Vypovídání pokročilých podobojích z Prahy. Sněm o sv. Ondřeji. Pan Lev opět nejvyšším purkrabím; jeho půtky s pány z Rosenberka. Sjednocení se katolíků a kališníků na základě kompaktát basilejských. Překážky jemu v cestu kladené. Události zahraniční. Konec řádu křižovnického v Prusích.

Článek 5.

Rostoucí rozbroje a žalostný králův konec. 1525—1526 . 550

Zmatky a rozbroje v Uhřích. Veliké poselství české v Budíně a marné vyjednávání s legátem papežovým. Bouřlivý sněm hatvanský. Jan Hlavsa u krále. Sněm kolínský první. Zpupnost Jindřicha z Rosenberka. Sněm kolínský druhý. Nový převrat v Uhřích. Soliman I. táhne na Uhry; zpozdilost těchto. Král volá Čechy na pomoc; páně Lvův odpor nepřímý. Zrádné úmysly Zápolského. Ludvík opouští Budín. Kdo z Čech byl u něho. Králova slova v Tolně a nezřízenost vojska. Bitva u Moháče a smrt krále Ludvíka. Noviny o tom v Praze. Solimanovo chování. Nalezení a pohřeb mrtvoly královské. Závěrečné úvahy.
